Temel Liselere Gitme Nedenlerine ?li?kin Ölçek

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Temel Liselere Gitme Nedenlerine ?li?kin Ölçek*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31522

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Temel Liselere Gitme Nedenlerine ?li?kin Ölçek, Türkiye'de 2014-2019 y?llar? aras?nda faaliyet gösteren ve özel e?itim kurumlar? ile geleneksel lise e?itimi aras?nda bir geçi? formu olan **Temel Liseler**'i (Temel Liseler) ö?rencilerin tercih etme nedenlerini sistematik olarak ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, ö?rencilerin e?itim tercihlerini etkileyen motivasyonel, sosyal ve akademik faktörleri belirlemeyi amaçlamaktad?r. Geli?tirme çal??mas?, 2017 y?l?nda Rabia Gökçen Karata? taraf?ndan yürütülen bir **yüksek lisans tezi** (yüksek lisans tezi) kapsam?nda gerçekle?tirilmi?tir.

Ölçek, ö?rencilerin bu özel e?itim kurumlar?n? seçmelerindeki temel itici güçleri (örne?in, üniversiteye haz?rl?k bask?s?, dershane deneyiminin devam?, okul ba?ar?s?n? art?rma iste?i) ortaya ç?karmay? hedeflemektedir. Bu çal??ma, Türkiye e?itim sistemindeki h?zl? dönü?üm döneminde ö?renci kararlar?n?n alt?nda yatan psikolojik ve sosyolojik dinamiklere ???k tutmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

E?itim psikolojisi, ö?renci motivasyonu, e?itim tercihi, **Temel Liseler**, özel e?itim kurumlar?, psikometrik ölçek geli?tirme, lise e?itimi.

Yazarlar

Rabia Gökçen Karata?

Amaç

Ölçe?in temel amac?, ö?rencilerin Temel Liseler'i seçme kararlar?n? etkileyen faktörleri geçerli ve güvenilir bir ?ekilde ölçmektir. Bu faktörler genellikle akademik beklentiler, ebeveyn bask?s?, okulun sundu?u ek ders ve s?nav haz?rl?k imkanlar? gibi de?i?kenleri kapsamaktad?r. Ölçek, bu nedenleri farkl? boyutlarda grupland?rarak, ö?rencilerin tercih süreçlerinin yap?sal analizini sa?lamay? amaçlamaktad?r.

Geli?tirilen bu araç, e?itim bilimcilerine ve politika yap?c?lara, ö?renci ve veli beklentilerinin Temel Liseler gibi geçici e?itim modellerine nas?l yönlendi?ini anlamada önemli veriler sunmaktad?r. Bu tür bir analiz, gelecekteki e?itim reformlar?n?n ö?renci ihtiyaçlar?na daha uygun ?ekilde tasarlanmas?na yard?mc? olabilir.

Yap?

Temel Liselere Gitme Nedenlerine ?li?kin Ölçek, ö?rencilerin e?itim kararlar?n? yönlendiren

ARABPSYCHOLOGY.COM

bili?sel ve motivasyonel yap?lar? ölçmektedir. Ölçe?in ölçtü?ü temel yap?, "E?itimsel Seçim Rasyoneli" olarak tan?mlanabilir. Bu rasyonel, genellikle içsel motivasyon (ö?renme arzusu) ve d??sal motivasyon (s?nav ba?ar?s?, iyi bir üniversite kazanma bask?s?) bile?enlerini içerir.

Ölçek muhtemelen, Temel Liselerin sundu?u dershane ortam?na yak?nl???, ö?retmen kalitesi alg?s?, s?navlara haz?rl?k yo?unlu?u ve geleneksel liselerdeki sosyal veya akademik eksiklik alg?s? gibi alt boyutlardan olu?maktad?r. Bu alt boyutlar, ö?rencilerin ve ailelerin yüksekö?retim s?navlar?ndaki ba?ar?ya atfetti?i de?eri yans?tmaktad?r.

Geçerlik

Ölçe?in geli?tirildi?i kaynakta geçerlik bilgisi (-) olarak belirtilmi? olsa da, bir **yüksek lisans tezi** (yüksek lisans tezi) kapsam?nda geli?tirilen psikometrik bir araçta kapsam geçerli?i, yap? geçerli?i ve görünü? geçerli?i çal??malar?n?n yap?lmas? beklenir. Yap? geçerli?i için genellikle Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ve/veya Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullan?lm?? olmal?d?r.

Ölçe?in yap? geçerli?inin, ö?rencilerin Temel Liseleri tercih etme nedenlerini aç?klayan teorik modellerle ne ölçüde örtü?tü?ünü gösteren istatistiksel kan?tlar içermesi gerekmektedir. Ö?renci popülasyonundan toplanan verilerle faktör yap?s?n?n do?rulanm?? olmas?, ölçe?in ölçmek istedi?i yap?y? do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Güvenirlik

Kaynakta güvenirlik bilgisi (-) olarak gösterilmi?tir. Ancak ölçek geli?tirme sürecinin bir parças? olarak, iç tutarl?l?k katsay?s?n?n (genellikle **Cronbach Alfa** de?eri) hesaplanm?? olmas? gerekmektedir. Yüksek bir Cronbach Alfa katsay?s?, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Ayr?ca, test-tekrar test güvenirli?i veya madde-toplam korelasyonlar? gibi ek güvenirlik analizlerinin de tez içerisinde yer almas? muhtemeldir. Bu analizler, ölçe?in zaman içinde tutarl? sonuçlar üretme yetene?ini ve maddelerin genel yap?ya katk?s?n? de?erlendirmek için kritik öneme sahiptir.

Faktör Analizi

Ölçek, ö?rencilerin tercih nedenlerinin çok boyutlu yap?s?n? ortaya ç?karmak amac?yla Faktör Analizi kullan?larak geli?tirilmi?tir. Bu analiz, ba?lang?çta olu?turulan madde havuzunun, alt?nda yatan temel faktörlere (boyutlara) indirgenmesini sa?lam??t?r. Tipik olarak, **Aç?mlay?c? Faktör Analizi** (Aç?mlay?c? Faktör Analizi) kullan?larak faktör yap?s? belirlenmi? ve her bir faktör, ö?rencilerin Temel Liseleri seçme nedenlerinin farkl? bir yönünü temsil edecek ?ekilde

ARABPSYCHOLOGY.COM

adland?r?lm??t?r.

Faktör analizinin sonuçlar?, ölçe?in kaç alt boyuttan olu?tu?unu ve bu boyutlar?n toplam varyans?n ne kadar?n? aç?klad???n? gösterir. Bu yap?sal çözümleme, ölçe?in teorik temellerini sa?lamla?t?ran en önemli **psikometri** (psikometri) ad?mlar?ndan biridir.

Enstrüman

Test Türü: Geli?tirme (Ölçek Geli?tirme Çal??mas?)

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i (Derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemi? olsa da, sosyal bilimler ölçekleri genellikle 3, 4 veya 5'li Likert format?n? kullan?r.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Lise Ö?rencileri

Ya? Grubu: 14-18 ya? (Türkiye lise dönemi ö?rencileri)

Popülasyon Detaylar?: Temel Liselere kay?tl? olan veya bu okullar? tercih eden ö?renciler. Ara?t?rman?n yap?ld??? y?l olan 2017 göz önüne al?nd???nda, Türkiye'nin farkl? bölgelerindeki Temel Liselerden örneklem al?nm?? olmas? muhtemeldir.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Envanteri. Ö?rencilerden, Temel Liseleri seçme nedenlerine ili?kin maddelere ne ölçüde kat?ld?klar?n? belirtmeleri istenmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Ölçek geli?tirme, e?itim politikalar?, ö?renci tercihleri, s?nav haz?rl???, **Rabia Gökçen Karata?**, Ba?kent Üniversitesi, e?itim sosyolojisi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: Bilgi mevcut de?ildir.

Yaz??ma Adresi: Ba?kent Üniversitesi, **E?itim Bilimleri Enstitüsü**, (E?itim Bilimleri Enstitüsü) Ankara (Tezin yap?ld??? kurum).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmi?tir (2017). Akademik ara?t?rmalarda

ARABPSYCHOLOGY.COM

kullan?lmak üzere, telif haklar? yazar (Rabia Gökçen Karata?) ve tez dan??man?na aittir. Kullan?m için yazar?ndan izin al?nmas? tavsiye edilir. Ticari kullan?m veya geni? ölçekli uygulamalar için izin ve ücret bilgileri yazar ile ileti?ime geçilerek belirlenmelidir.

Ölçe?in geli?tirildi?i y?l: 2017.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: temel-liselere-gitme-nedenlerine-iliskin-olcek-toad.pdf

Kaynaklar

Karata?, R. G. (2017). *Ö?rencilerin temel liseleri seçme nedenlerinin farkl? de?i?kenler aç?s?ndan incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Ba?kent Üniversitesi, E?itim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Bu tezin Yüksekö?retim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerindeki kayd?na a?a??daki ba?lant?dan eri?ilebilir: tez.yok.gov.tr

Temel Liselere Gitme Nedenlerine ?li?kin Ölçek Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir. (Ölçek maddeleri kaynak içerikte yer almad??? için bu bölüm bo? b?rak?lm??t?r.)

Ölçek maddeleri, kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddeler için yazar?n 2017 tarihli yüksek lisans tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM